

9. SINIF TÜRK DILI VE EDEBİYATI DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · ÖĞRENCİ KÂĞIDI

Senaryo 3 · Kitapçık A · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

ADI SOYADI

SINIFI / NO

PUAN

Açıklama: Bu sınav 7 sorudan oluşmaktadır. Süre 40 dakikadır. Her sorunun puanı yanında yazılıdır. Cevaplarınızı ilgili alana, işlemlerinizi ve gerekçelerinizi göstererek yazınız.

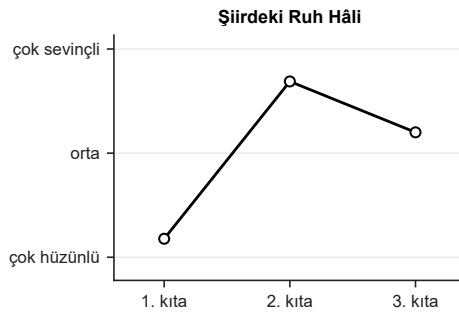
- TDE2.2 “Sözün İnceliği” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme
- TDE4.3 Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısında kural uygulayabilme

1.

10 puan

Bir tren kalkar sabaha karşı,
Elimde soğumuş bir bardak çay.
Gidenin ardından bakar kalırım;
Raylar uzar, içim daralır.
Bir mektup gelir aylar sonra,
Zarfın üstünde tanıdık bir el.
Okudukça ısınır avuçlarım;
Yollar kısalır, dünya güzel.
Şimdi her tren sesinde
Bir kapı aralanır içimde.
Belki bu kez dönen odur diye
Bekleyişim türküye döner.
(Özgün metin)

Şiir dörder dizelik üç kıtadan oluşur (1-4, 5-8 ve 9-12. dizeler). Aşağıdaki grafik, şiirdeki ruh hâlinin kıtalara göre değişimini göstermektedir.

a) Grafikte ruh hâlinin en hüzünlü olduğu kıtayı belirtiniz ve bu duyguyu o kıtadan bir dizeyle gösteriniz. (6 p)

b) 2. kıtada ruh hâlinin yükselmesinin nedenini şiire dayanarak açıklayınız. (4 p)

2.

15 puan

Bir öğrenci, aşağıdaki şiiri defterine yazmış ve kenarına notlar almıştır.

Anneme	
1 Sesin bir bahar sabahı,	1. dize: ses, bahar sabahına benzetilmiş
2 Açar içimde bütün kapılar.	
3 Sen gülünce susar rüzgâr,	3.-4. dize: söz sanatı yok, gerçek anlatım
4 Durur dalında yapraklar.	
5 Ne zaman yorulsam bu şehirde	Son dize: sokaklar kişileştirilmiş
6 Seni çağırır bütün sokaklar.	
	Ana duygu: sevgi ve özlem

a) Öğrencinin notlarından biri yanlıştır. Yanlış notu belirtip gerekçesiyle düzeltiniz.

(8 p)

b) Şiirin 3. ve 4. dizelerinin şiirin anlamına katkısını açıklayınız.

(5 p)

c) Öğrencinin "Ana duygu: sevgi ve özlem" notunu şiirden dizelerle destekleyiniz.

(2 p)

3.

15 puan

Köyün ortasında eski bir çeşme,
Yorgun bir dede gibi durur.
Kaç kuşak yüzünü yıkamış onda,
Taşları her birini hatırlar.
Akşam olunca sessizce ağlar
Gidenlerin ardından, şırıl şırıl.
Bir çocuk eğilip avuç açınca
Yeniden güler, yeniden gençleşir.
(Özgün metin)

a) İlk dördlükte çeşmenin nasıl anlatıldığını söz sanatları açısından belirtiniz ve bunun şiirin anlamına katkısını açıklayınız.

(8 p)

b) Son iki dizede çeşmenin "yeniden gençleşmesi" neyi anlatmaktadır? Şiirin bütünüyle ilişkilendirerek yorumlayınız.

(7 p)

4.

15 puan

Annem derdi ki: "Söz, yaydan çıkan ok gibidir; bir kez çıktı mı geri dönmez." Çocukken bunu, kimseyi kırmamam için yapılmış bir uyarı sanırdım. Büyüdükçe anladım ki sözün ağırlığı yalnız kırıcı olmasında değil, yerinde söylenmesindedir. Zamanında söylenmeyen bir teşekkür de yaydan hiç çıkmamış bir ok gibidir; hedefine asla ulaşmaz. Şimdi bir şey söylemeden önce kendime iki soru soruyorum: Bu söz gerekli mi, bu söz zamanında mı? Sözün inceliği, belki de bu iki sorunun cevabında saklıdır. (Özgün deneme)

- a) Yazarın "ok" benzetmesine çocukken ve büyüdükten sonra yüklediği anlamlar arasındaki farkı açıklayınız. (8 p)

- b) Son cümlede "sözün inceliği" ile ne kastedilmektedir? Metne dayanarak açıklayınız. (7 p)

5.

15 puan

Bir dostum "Güzel söz söylemek için önce susmayı bilmek gerekir." derdi. Önceleri bunu anlamazdım. Sonra gördüm ki en çok konuşanlar, en az dinlenenlerdir. Söz, suskunluğun içinden çıktığında değer kazanır; tıpkı geceden sonra gelen sabah gibi. Bir sofrada en son konuşan ama en çok dinlenen kişi dedemdi. O konuştuğunda herkes susardı; çünkü o, susmayı bilirdi. (Özgün deneme)

- a) Yazarın bu metinde savunduğu düşünceyi yazınız. (6 p)

- b) "tıpkı geceden sonra gelen sabah gibi" benzetmesinin yazarın düşüncesini nasıl desteklediğini açıklayınız. (9 p)

6.

15 puan

Duvardaki saat hiç durmadan çalışır,
Kimseye sormaz, kimseyi beklemez.
Ben ona bakıp hep "daha erken" derim;
O bana bakıp hiçbir şey demez.
Bir gün anladım: Akrep de yelkovan da
Benim ömrümü sayarmış meğer.
Ben zamanı öldürdüm sanırken
Zaman beni yavaş yavaş öldürmüş meğer.
(Özgün metin)

- a) "Zamanı öldürmek" deyiminin anlamını belirtiniz. Şair bu deyimi son dizede nasıl tersine çevirmiştir? Bunun şiire kattığı anlamı açıklayınız.

(8 p)

- b) Saatin kişileştirilmesinin şiirin anlamına katkısını açıklayınız.

(5 p)

- c) Şiirin temasını yazınız.

(2 p)

7.

15 puan

Şehir uyandı gün doğarken,
Kaldırımlar esnedi uykudan.
Bir fırının camında buğu,
Bir simitçi geçti sokaktan.
Pencereler açıldı bir bir,
Yüzünü yıkadı şehir sabahla.
(Özgün metin)

Şiirdeki sabahı 6-8 cümlelik bir betimleme paragrafı olarak yazınız. Paragrafınızı belirli bir bakış noktasına göre (yakından uzağa ya da uzaktan yakına) düzenleyiniz; şiirdeki kişileştirmelerden en az birini kullanınız ve şiirin ana duygusunu paragrafın son cümlesinde hissettiriniz. Paragrafta kelime tekrarına düşmemeye, yazım ve noktalama kurallarına uymaya dikkat ediniz.

(15 p)